

Krzysztof Barczyk

Efekty realizacji regionalnego programu operacyjnego w województwie zachodniopomorskim

Ekonomiczne Problemy Usług nr 76, 23-32

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRZYSZTOF BARCZYK
Uniwersytet Szczeciński

EFEKTY REALIZACJI REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM

Wykorzystanie funduszy unijnych to dla większości osób niewiele mówiące liczby, osie i kwoty określające wielkość środków, jakimi dysponuje urząd marszałkowski. Każdy projekt unijny, każdy wniosek i dofinansowanie ma na celu osiągnięcie konkretnych założeń, a instytucja wdrażająca (wydział wdrażania regionalnego programu operacyjnego i wydział zarządzania nim) ma za zadanie ocenę i analizę realizacji tych celów.

Niniejsza publikacja ma na celu przedstawienie w opisowy sposób zadań, które postawił sobie zarząd województwa zachodniopomorskiego i poprzez środki z Unii Europejskiej próbuje je zrealizować.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007–2013 jest programem wieloletnim, zamierzonym z jednej strony jako narzędzie realizacji postulatów Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, a z drugiej jako narzędzie realizacji Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia i Strategicznych Wytycznych Wspólnoty dla okresu 2007–2013. Konstrukcja programu zakłada spójność jego celów z celami wymienionych programów strategicznych, uwzględnia komplementarność działań zamierzonych dla ich realizacji, zwłaszcza w relacji do priorytetów programów operacyjnych NSRO¹.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013 (RPO WZ) został zatwierdzony przez Komisję Europejską

¹ *Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego w latach 2007–2013.*

w dniu 11 października 2007 r. Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007–2013 (RPO WZ) to jedna z dróg realizacji Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020. Mówiąc wprost – RPO WZ to jeden z programów, które umożliwiają dofinansowanie projektów z funduszy strukturalnych w naszym regionie. Projekty te mogą dotyczyć różnych dziedzin, począwszy od gospodarki, a kończąc na spójności społecznej. Dziedziny te są opisane szczegółowo w samym programie w postaci osi priorytetowych.

Obecnie, w dobie nasilania się działań integracyjnych między państwami i regionami Unii Europejskiej, polskie województwa stoją przed ogromnym wyzwaniem związanym z dostosowaniem się na wielu płaszczyznach do wysokich standardów określanych przez bardziej rozwinięte regiony europejskie. Z przeprowadzonych badań wynika, że wszystkie województwa znajdują się pod względem innowacyjności (syntetyczny wskaźnik innowacyjności SWIR skonstruowany na podstawie danych dla 240 regionów poziomu NUTS-2 UE 25) w grupie regionów mających niższy niż przeciętny wskaźnik regionalnej innowacyjności. Wysoki poziom zacofania polskich regionów niesie z sobą ryzyko stopniowej marginalizacji pod względem gospodarczym, społecznym i kulturowym.

Do strategicznych dziedzin, na których szczególnie powinny się koncentrować działania zmierzające do poprawy konkurencyjności polskich województw, należą: infrastruktura transportowa i telekomunikacyjna, edukacja, ochrona zdrowia i środowiska oraz innowacyjność technologiczna regionalnych przedsiębiorstw. Efektywną realizację tak założonego i długofalowego przedsięwzięcia umożliwiają wszelkiego rodzaju programy unijne oraz inicjatywy międzynarodowe i krajowe zmierzające do wyrównania szans regionów Unii Europejskiej. Jednym z najważniejszych realizowanych na terenie Polski projektów wspólnotowych w tym zakresie jest Regionalny Program Operacyjny na lata 2007–2013².

Przedmiotowy dokument określa, kto może ubiegać się o środki. Są to m.in. przedsiębiorcy, jednostki samorządu terytorialnego, szkoły wyższe, szpitale, jednostki sektora finansów publicznych, instytucje kultury, organizacje pozarządowe itd. Jednak to przede wszystkim mieszkańcy regionu mają pożytek

² M. Marut, *Próba oceny efektywności wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego dla Dolnego Śląska na lata 2007–2014*, Praca Naukowa Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu nr 110, Wrocław 2010, s. 216–217.

z realizacji projektów. Program operacyjny ma bowiem na celu ciągły rozwój województwa m.in. poprzez budowę infrastruktury drogowej, transportowej i energetycznej, a także poprawę warunków życia mieszkańców województwa poprzez inwestowanie w ochronę środowiska naturalnego oraz w infrastrukturę społeczną zarówno edukacyjną, sportową, jak i ochrony zdrowia. Wśród dziedzin, które obejmuje program, jest również turystyka, infrastruktura kulturalna oraz kształtowanie społeczeństwa informacyjnego. Formułując cele RPO WZ na przyszłość, nie zapomniano o historii i jej materialnych pamiątkach, dlatego jednym z działań będzie rewitalizacja oraz odnowa zabytków.

Program dla województwa zachodniopomorskiego w pełni realizuje priorytety polityki regionalnej Unii Europejskiej. Jednocześnie dostosowany jest do potrzeb naszego regionu. W Polsce istnieje 16 regionalnych programów, wyodrębnionych dla każdego województwa. Zarządy województw przejęły funkcje instytucji zarządzających programami. Oznacza to, że urząd marszałkowski pełnić będzie funkcję zarezerwowaną dotychczas dla administracji centralnej³.

Alokacja z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) dla Programu wynosi 835 437 299 euro. Środki przeznaczone na współfinansowanie projektów w ramach Programu są podzielone na 8 osi priorytetowych:

- Oś 1. Gospodarka, innowacje, technologie – 27,86% alokacji.
- Oś 2. Rozwój infrastruktury transportowej i energetycznej – 25,83%.
- Oś 3. Rozwój społeczeństwa informacyjnego – 5,03%.
- Oś 4. Infrastruktura ochrony środowiska – 7,34%.
- Oś 5. Turystyka, kultura i rewitalizacja – 8,97%.
- Oś 6. Rozwój Funkcji Metropolitalnych – 13,98%.
- Oś 7. Rozwój infrastruktury społecznej i ochrony zdrowia – 7%.
- Oś 8. Pomoc techniczna – 4%⁴.

³ Regionalny Program Operacyjny, Informacje Ogólne, Główny Punkt Informacyjny o Funduszach Europejskich w Zachodniopomorskiem, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego.

⁴ *Sprawozdanie roczne: Wdrażanie RPO za rok 2010*, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego.

Rys. 1. Alokacja RPO WZ w podziale na osie priorytetowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie RPO WZ.

Warto podkreślić badania przeprowadzone przez PBS DGA Spółka z o.o. dla Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w sierpniu i wrześniu 2009 r. Ich celem było określenie wiedzy społeczeństwa na temat funduszy europejskich na lata 2007–2013 oraz poznanie sposobu odbierania przez społeczeństwo działań informacyjnych i promocyjnych tych funduszy. Dzięki badaniom można zauważyć, jak mały procent ludzi interesuje się funduszami unijnymi. Na podkreślenie zasługuje następujące pytanie: czy w ramach Funduszy Europejskich są specjalne pieniądze zagwarantowane tylko i wyłącznie dla Pana(i) wojewódz-

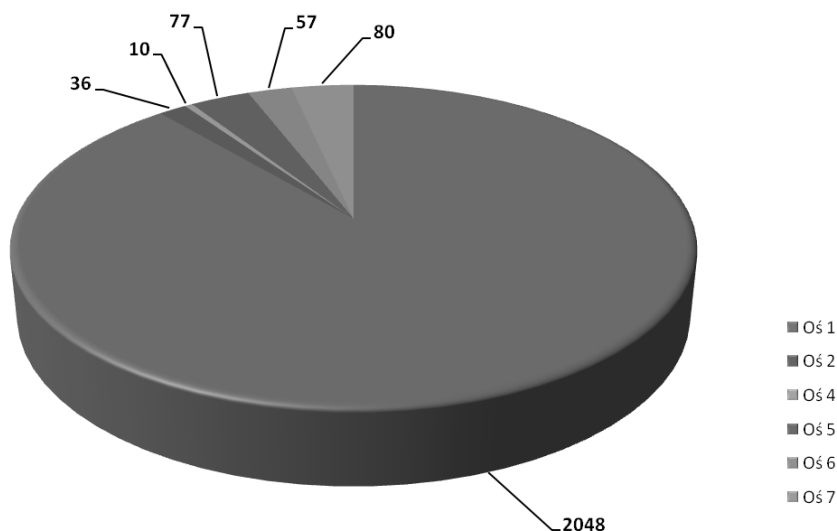
twą? Na tak zadane pytanie 50% osób odpowiedziało twierdząco, 31% osób powiedziało, że nie, i aż 19% stwierdziło: trudno powiedzieć. Z odpowiedzi udzielonych na pytanie o przedsięwzięcia dofinansowane z funduszy unijnych w Pana(i) okolicy wynika, że badani dostrzegają przede wszystkim „twarde efekty” interwencji FE. W najbliższej okolicy (59%), jak i w skali całej Polski (61%) zauważana jest przede wszystkim modernizacja sieci transportowej. W dalszej kolejności wymieniano inne działania związane z budową i modernizacją infrastruktury. Stosunkowo dużo badanych nie potrafiło wskazać żadnych tego typu inwestycji ani w skali kraju (27%), ani w najbliższej okolicy (24%)⁵.

Od uruchomienia Programu ogłoszono 47 naborów wniosków o dofinansowanie projektów w trybie konkursowym, z czego 21 to nabory ogłoszone w roku sprawozdawczym 2010. W 2010 r. został otwarty jeden nabór wniosków o dofinansowanie projektów w trybie systemowym. Pod względem zawartych umów największą kontraktację wykazuje oś siódma, a pod względem wydatków wykazanych w zaakceptowanych wnioskach o płatność – oś pierwsza. Najslabszą kontraktacją cechowała się oś czwarta, a w zakresie wniosków o płatność – żaden nie został zaakceptowany w ramach osi trzeciej⁶.

Głównym wskaźnikiem realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego są nowo powstałe miejsca pracy. Według stanu na dzień 31.12.2010 r., czyli od uruchomienia Programu, w ramach projektów realizowanych ze środków RPO WZ powstało w sumie **2308** nowych miejsc pracy.

⁵ *Badanie efektów działań informacyjnych na temat Funduszy Europejskich*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

⁶ *Sprawozdanie roczne: Wdrażania RPO za rok 2010*, op. cit.

Rys. 2. Wskaźnik celu głównego RPO WZ – liczba utworzonych miejsc pracy w podziale na osie priorytetowe

Źródło: opracowanie WZ RPO WZ.

Celem głównym osi priorytetowej 7 – Rozwój infrastruktury społecznej i ochrony zdrowia na obszarze metropolitalnym jest poprawa jakości infrastruktury edukacyjnej, sportowej oraz ochrony zdrowia i dostępności do niej. Cele szczegółowe to:

- a) podniesienie jakości infrastruktury edukacji,
- b) podniesienie jakości i rozwój bazy sportowej,
- c) poprawa jakości i dostępności placówek ochrony zdrowia.

W okresie sprawozdawczym wsparto 4 projekty z zakresu infrastruktury oświaty, zatem o 2 więcej, niż zakładano. Decyzja ta ma wpływ również na wskaźnik rezultatu – i tak w 2010 r. 2000 studentów skorzystało z efektów tych projektów (100% realizacji wskaźnika). Do roku 2015 wartość ta znacznie wzrosła i wyniesie 69 980 osób (349,90% realizacji wskaźnika).

W 2010 r. dzięki środkom z RPO WZ zmodernizowano 2 szpitale, co oznacza, że w 100% zostały zrealizowane dwa wskaźniki: *liczba projektów z zakresu ochrony zdrowia* i *liczba zmodernizowanych szpitali*. Wsparcie unijne

wykorzystano przy zakupie 5 sztuk sprzętu medycznego (250% realizacji wskaźnika), co w rezultacie pozwoliło na wykonanie 5000 badań medycznych (227,27% realizacji wskaźnika). Warto w tym miejscu przypomnieć, że działanie 7.3 jest realizowane w trybie konkursowym (konkurs został przeprowadzony w 2009 r.) i indywidualnym (na Liście Projektów Indywidualnych na dzień 31.12.2010 r. było 5 projektów). W wyniku naborów prowadzonych w ramach tych dwóch trybów do końca 2010 r. podpisano 16 umów o dofinansowanie, wyczerpując dostępną na to działanie alokację. W związku z tym szacunki realizacji wskaźników w tym obszarze do roku 2015 wyglądają bardzo obiecująco: szacuje się bowiem, że do 2015 r. zostanie zrealizowanych 16 projektów z zakresu ochrony zdrowia (266,67% realizacji wskaźnika), w tym zostanie zmodernizowanych 14 szpitali (280% realizacji wskaźnika). Ocenia się, że do końca 2015 r. zostanie zakupionych aż 1146 sztuk sprzętu, co znacznie przekroczy wartość docelową ustaloną na poziomie 6 sztuk. Dzięki środkom unijnym do zachodniopomorskich szpitali trafi m.in. 9 aparatów rtg, 3 kardiomonitorry modułowe, 2 lasery operacyjne, 2 lasery endoskopowe, 13 łóżek do intensywnej terapii, wideokolonoskop oraz 2 mikroskopy laryngologiczne (diagnostyczno-operacyjne). Zakup tych urządzeń zwiększy dostępność do usług medycznych, co wprost wynika z analizy wskaźnika rezultatu. Za pomocą zakupionego sprzętu bowiem do 2015 r. zostaną przeprowadzone 1 126 983 badania medyczne (zakładano 11 tys. badań). Pierwotnie ustalone wartości dla roku 2015 tych wskaźników wynikały z innej metodologii ich obliczania. Obecnie IZ RPO WZ w tym zakresie stosuje metodologię opracowaną dla potrzeb wskaźników kluczowych KSI – stąd szacowane wartości wskaźników znacznie przekraczają założone wartości docelowe. W okresie sprawozdawczym nie zrealizowano projektów z zakresu infrastruktury sportowej, jednak do 2015 r. w województwie zostanie zrealizowanych 11 przedmiotowych projektów, co oznacza, że wskaźnik zostanie zrealizowany w 110%. W rezultacie z powstałej infrastruktury społecznej do 2015 r. skorzysta 1 854 260 osób, podczas gdy szacowana wartość wynosi 20 tys. osób.

Na etapie programowania przewidywano, że w ramach RPO WZ zostaną wsparte boiska przyszkolne, ale w trakcie wdrażania go dominujące okazały się projekty dotyczące boisk sportowych oraz stadionów miejskich, do których dostęp mają wszyscy mieszkańcy, jak również turyści. W obiektach tych odbywa-

ją się również różnego rodzaju imprezy kulturalne, które także wpływają na wartość przedmiotowego wskaźnika⁷.

Tabela 1

Wskaźnik celu RPO WZ – oś 7: Rozwój infrastruktury społecznej i ochrony zdrowia

Nazwa wskaźnika (jednostka)	Sprawozdanie roczne			Dane na dzień 13.06.2011 r.		
	Cel na 2010 r.	Realizacja (wnioski o płatność końcową)	Szacunek (umowy o dofinansowanie)	Cel na 2015 r.	Realizacja (wnioski o płatność końcową)	Szacunek (umowy o dofinansowanie)
Wskaźniki produktu						
Liczba projektów z zakresu infrastruktury oświaty (szt.)	2	4	33	10	7	33
Liczba zmodernizowanych szpitali (szt.)	2	2	14	5	4	14
Liczba zakupionego sprzętu medycznego (szt.)	2	5	1 146	6	20	1 146
Liczba projektów z zakresu ochrony zdrowia (szt.)	2	2	16	6	4	16
Liczba projektów z zakresu infrastruktury sportowej (szt.)	2	0	11	10	2	11

Źródło: opracowanie WZ RPO.

Tabela 2

Wskaźnik celu RPO WZ – oś 7: Rozwój infrastruktury społecznej i ochrony zdrowia

Nazwa wskaźnika (jednostka)	Sprawozdanie roczne			Dane na dzień 13.06.2011 r.		
	Cel na 2010 r.	Realizacja (wnioski o płatność końcową)	Szacunek (umowy o dofinansowanie)	Cel na 2015 r.	Realizacja (wnioski o płatność końcową)	Szacunek (umowy o dofinansowanie)
Wskaźniki rezultatu						
Liczba studentów korzystających z efektów projektów – oświata (os.)	2 000	2 000	69 980	20 000	2 000	69 980

⁷ Sprawozdanie roczne za rok 2010 RPO WZ, Wydział Zarządzania Regionalnego Programu Operacyjnego Urzędu Marszałkowskiego w Szczecinie.

Nazwa wskaźnika (jednostka)	Sprawozdanie roczne			Dane na dzień 13.06.2011 r.		
	Cel na 2010 r.	Realizacja (wnioski o płatność kończącą)	Szacunek (umowy o dofinanso wanie)	Cel na 2015 r.	Realizacja (wnioski o płatność kończącą)	Szacunek (umowy o dofinanso wanie)
Wskaźniki rezultatu						
Potencjalna liczba badań medycznych przeprowadzonych za pomocą sprzętu zakupionego w wyniku realizacji projektów (szt.)	2 200	5 000	1 126 983	11 000	5 000	1 126 983
Liczba osób korzystających z infrastruktury społecznej powstałej w wyniku realizacji projektów (os.)	5 000	0	1 854 260	20 000	11 250	1 854 260

Źródło: opracowanie WZ RPO.

Efekty wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego są coraz bardziej widoczne dla każdego mieszkańca województwa. Już nie tylko gonimy regiony starej Unii, ale coraz częściej to właśnie nasze regiony wyznaczają wysokie standardy, na które inne kraje patrzą z zazdrością. Już teraz województwo zachodniopomorskie wiezie prym w liczbie miejsc noclegowych. A to dopiero początek. Albert Einstein zwykł mawiać „Znane są tysiące sposobów zabijania czasu, ale nikt nie wie, jak go wskrzesić”, nie marnujmy więcej czasu, czas wykorzystać szansę, jaką daje nam Unia.

Literatura

- Badanie efektów działań informacyjnych na temat funduszy europejskich*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2011.
- Marut M., *Próba oceny efektywności wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego dla Dolnego Śląska na lata 2007–2014*, Praca Naukowa Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu nr 110, Wrocław 2010.
- Regionalny Program Operacyjny, Informacje Ogólne, Główny Punkt Informacyjny o Funduszach Europejskich w Zachodniopomorskiem*, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego.
- Sprawozdanie roczne: Wdrażanie RPO za rok 2010*, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego.

Sprawozdanie roczne za rok 2010 RPO WZ, Wydział Zarządzania Regionalnego Programu Operacyjnego Urzędu Marszałkowskiego w Szczecinie.

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego w latach 2007–2013.

THE OUTCOMES OF THE REGIONAL OPERATIONAL PROGRAMME IN WESTPOMERIAN REGION

Summary

The article presents the essence and the current state of progress of the Regional Operational Programme in West Pomerania. The presented figures show the essence and outline the desirability of expenditure incurred under the RPO WZ. Thus, author would like to thank you for obtaining access to the most recent data treating about the state of progress of the RPO WZ.

Translated by Krzysztof Barczyk